

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt. fél évre 2 frt. negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1884.

10. szám.

Márczius 6.

Sion szűz virága.*)

Vérszínben száll a nap reszkető sugára
Gizella királyné halavány arczára.
Királyi vár fokán,
A nyugovó napnak vérszínü fényében,
Gyászt hirdető zászló lengedez sötétén.
Ifju magyar haza szép csillagod leszáll,
Esztergom várában haldoklik a király.
S a szent haldoklónak ez végső imája:
»Légy anya hazámnak Sion szűz virága!«

Elhangzott a sóhaj, elszállott a lélek.
S szent István fiai ime most is élnek,
Pedig fejünk fölött
Véres nyolcszázadnak vihara zúgott el.
Népeket kiirtva iszonyu dühével.
Reszketett a büszke hármass hegynek bércze,
De a leomlástól mennyei kar védte.
S nem sodorhatott el a vihar vad árja,
Mert édes anyánk volt Sion szűz virága!

Reszketett a büszke hármass hegynek bércze,
Ha dühöngő népe önkebelét tépte;
Duló csaták zaján
Ha átkos pártviszály feszítette a kart,
S kiontott testvéri vérben furdött a kard.
— Elszorult bús szived, midőn látta a bűnt,
Melynek átka minket verni soha nem szűnt.
De szerelmed lángja bűnei daczára
Élteté a magyart Sion szűz virága!

Inog a hármasshegy büszke koronája,
Iszonyu bűn átka zúdul le reája.
De jó a büntetés...
Elpusztult határán vérvirágok nyílnak,
Szélén áll a magyart az önásott sírnak.

Nem egyszer megkondul bús lélekharangja,
Sajó. Cselye habja folyton azt susogja.
S kétségbesése közt hozzád száll imája:
»Ne hagyd el nemzeted Sion szűz virága!«

Honfi vérben ázva fekszik lobogója;
Budáról az adót török szultán rojja;
Kalásztenger helyén
Az elhult hősöknek vértől ázott sirja,
Melyre a bús anya vérkönyeit sirja.
Diadal-kiáltást haldoklók hörgése,
Csatazajt felváltá rabbilincs csörgése.
S véző szívvél e nép csak hozzád kiálta:
»Ne hagyd el nemzeted Sion szűz virága!«

Felhatott az égre a nemzet nyögése,
S irt hozni sebére jó szived nem kése.
S a rút holló-sereg,
Mely a magyar nemzet sirba döntét várta,
Ijedve röppent szét fölkelését látva.
Erőt csepegtettél csüggedt karjainkba
S a veszni tért éltet visszavivtuk újra.
Felharsant az ének és a nép imája:
»Áldott légy örökké Sion szűz virága!«

Ajkainkról most is hozzád száll az ének,
Mennyei királyné, liljoma az égnek.
Tartsd meg szép hazánkat,
A melyet fenntartál ezer vész viharán,
Az ezredik évnek pirosuló hajnalán!
Add egy uj ezredév lelkesült gyermeki,
Csak a te nevedet tanulják zengeni;
S harsogja vissza a hármass hegy határa:
»Áldott légy örökké Sion szűz virága!«

Árvay Sándor.

*) Szavaltatott a győri p. kisebb papnevelő-intézet Kis Jézus-egyletének feb. 25-kén tartott díszgyűlésén.

A népboldogító.

— Beszély, —
(Vége.)

A kastély ég.

Égett biz az, mintha négy helyen egyszerre gyújtották volna meg. A piros lángok felcsaptak a sötét égre; az izzó tüznyelvek beszéltek a borzasztó bosszút. Szerencse volt annyiban, hogy a kastély a többi házaktól elkülönítve és magánosan állott. A tűz sem terjedhetett tovább. Hanem az épület maga, istállók, pajták, csürök, minden, ami közelben volt, a lángok martaléka lett. Egész Mélypatak népe ott volt a borzasztó veszélynél, hanem oltásra egyik sem sietett. Mélypatak Pál, Herr Sebastian Knopfloch s az egész eseléség rekedték ordította magát a segélykiáltásokban; a nép itt-ott hozott egy-egy rocska vizet, azzal nyakonöntött egy zsarátnokot, azután megállt mellette s belebámult a tűzbe.

Hiszen úgy volt már szoktatva, hogy föl se vegye a más baját.

Mélypatak Pál sirt, könyörgött, káromkodott, fenyegetőzött, senki sem akarta neki elhinni, hogy rajta segíteni kötelesség.

Már a derengő hajnal fénye vetekedék a folyton felcsapkodó lángok fényével, midőn innét, onnét a harmadik, negyedik faluból segítség érkezett.

A lobogó lángok fényénél, amelyek Mélypatak Pál minden vagyonát fölemésztették, eszébe juthatott volna a népboldogítónak az, hogy ezt a tüzet még csak el lehetne oltani — vízzel; hanem azt a tüzet, amely ő gyújtotta a népben, el lehet-e valaha oltani, és ha igen — mivel?

Ott a füstölgő romok mellett szép alkalma nyílt elmélkedni népboldogítási törekvései felett. Láthatta a sikert, amelyet elért. Tünődhetett azon, mi oka lehetett azoknak, akiket ő szabadokká, felvilágosodottakká kívánt tenni, először is az ő élete és vagyona után nyújtják kezeiket. Ebben a népboldogítási rendszerben, mint egy nagy számtani műveletben, valahol egy kis hiba esuszhatott be, — s e hiba miatt az egészen biztosra vett eredmény hibás. Ugyan hol hibázhatott.

Azt megmondta neki Veres Boldizsár és Barkó Ezsajás már jóval ezelőtt; hanem Mélypatak Pál nem akart arra emlékezni.

IX.

Mélypatak Pál urnak, ha épen kedvére volt, lehetett még egy ideig ezentul is böles és okos dolgokat mondani azon a helyen, ahol okosnak, bolondnak egyformán szabad beszélni. De mi haszna van már abból? Kárvallott embernek mai nap az a vigasztalása van, hogy ha maradt még esze, vegye annak hasznát, — és tanuljon a maga kárán.

De a mai népboldogítóknak nincsen meg ez a tulajdonságuk. A kár a kudarcz, a szégyen, a romlás még daczosabbakká teszi őket. A jobb meggyőződés, megtérés gondolata távol maradt tőlük.

Mélypatak Pál ur egyéb felfedezéseket is tön; azt a többi között, hogy valamint a pénz, úgy a baj és szerencsétlenség is a társaságot szereti. A nagy égés után jött a többi baj az ő fejére. Mint a dögtestre a legyek, jöttek rá a hitelezők. Akiben bizott, mind elhagyta.

Herr Sebastian Knopfloch volt az első, aki kereket oldott, beállván nagyhamar egy parafin-főző gyárba keverőnek. A néphez nem fordulhatott, mert annál gúnyt, kárörömet s megvetést talált. Egyetlen jótévője maradt: Ehrenfeld Iczik, a becsületes bérlő. Ez a becsületes ember azután levetkeztette őt tetőtől talpig.

Még azt sem mondhatta el magában vigasztalásképen, hogy három tuskóból faragott Apollót. Ugyanis Vöcsök Bandi évek multán árulta el valódi hivatását. Olyan zsebmetsző lett belőle, mint annak a rendje. Darázs Gazi már többre vitte; ez megtanulta jogból annyit, hogy hány esztendő szabnak arra, aki váltót hamisít — ügyetlenül. Rigó Marezi jutott legközelebb ahhoz, hogy Apollóvá váljék. Ez volt sensál, garibaldista, kortesvezér, hírlapíró, galoppin, ügynök, kupez; elvégre hosszú érdemtelen szolgálatai után állandó alkalmazást nyert a státustól — Illván.

De nemcsak ezek a választottak tüntették föl a népboldogító dicső elveinek szép gyümölcseit; résztvett ebben a dicsőségben utóbb egész Mélypatak. A nép lelki vezérei minden erőfeszítés mellett sem állíthatták meg a balsorsot, amelynek e feldult község vakon eléje sietett. Mikor a népboldogító elvei szerint felnőtt nemzedék kezdett megérni, igen szép számban szolgáltatott olyan anyagot az államnak, amelyből az állam a mostani humanizmus mellett becsületes embereket akar faragni. Kapott ebből az anyagból rövid évek lefolyása alatt Lipótvár tizenhatot, Vác ötöt, Illava nyolezat, Maria-*Nostra* tizenkettőt. Igen szép dolog volt Mélypatak Pál részéről, hogy ilyen módon gondoskodott a népről; ha már állást nem adhatott nekik, gondja volt arra, hogy legyen hely, ahol üljenek. Ámde azért senki sem tagadhatja meg Mélypatak Páltól, hogy ő a civilizáció, felvilágosodás, szabadelvűség nagy apostola, hitvallója, sőt martyra. Hirdeti is ezt most is mindenféle szóval és — nyomdafestékkal, s vannak sokan, akik elhiszik neki.

De leginkább elhiszi Ehrenfeld Izsák ur ő nagysága, jelenleg Mélypatak és környékének ura.

Van-e szívök, lelkök azoknak, akik a legnemesebb eszmékkel ilyen rutul visszaélnék; van-e fogalmuk igazságról, jogról, midőn a népet az ősi erény utjáról letérik. — Van-e bennök egy szikrája a hazaszeretnek, midőn ahelyett, hogy a nép nyomorán, terheim, szenvedésein enyhítenének, modern, czifra társadalmi bűnökre oktatják, megtámadják hitét, elveszik reményét, kiölik szívéből a szeretetet, s még erényt, közügynek tett szolgálatot, felvilágosodást, polgáriasságot, haladást fitogtatnak akkor, midőn a népet az anyagi és erkölcsi bukás örvényéhez terhelik?

Az ilyen népboldogítók a sátán ügynökei a társadalomban; és lesz idő, midőn számolni fognak tetteikről az utókor és — Isten előtt.

Maszlaghy Ferencz.

Az özvegy.

Sötét éjjel — bánatában
Bús özvegy ül kis szobában,
Földre omlik gyászruhája,
Messze hallik sóhajta,
Hogy a virradatot várja.

De a hajnal csak nem hasad,
A csillagfény is megszakad;
Körül öt-hat síró árva —
A kő is megesne rája...
De az éjjel még se szánya.

Kopogtatnak az ablakon,
Beszöl egy-két barát... rokon...
»Ne sirjatok, majd megpirkad«
S tovább is fáj a gondolat,
Özvegyi szív tovább szakad....

Bekopognak az ablakon,
— Vihar dúl a határokon —
»Isten áldja meg kelmetek,
Szegény édes anyám beteg...«
S belép a kis koldúgyerek.

A fájó szív újra éled,
A fátyolban ép az élet,
— Nincs csillagfény, rég megszakadt. —
Özvegy asszony halad... halad...
S a beteg él gondja alatt.

*

Sötét éjjel — bánatában
Bús özvegy ül kis szobájában,
Földre omlik sűrű könyje, —
Ó hogy ez a szegény özvegy
Mindnyájunknak szent szülője...!

V. Horváth József.

Három karácsony.

— Bevezetés. —

Írta: **Bené.**

(Folytatás.)

V.

Három éve már, hogy Lajos Jenőfyné gazdasztje. E három év alatt eléggé bebizonyította, hogy nemcsak nem méltatlan, hanem igen is méltó a nagyságos asszony kegyére.

Jenőfyné teljes bizalommal volt a fiatal emberhez; gazdasági ügyekben teljesen szabad kezét engedett neki, s hogy ő miként használta fel e bizalmat és szabadságot, példa rá a következő eset:

Egy ízben Klein Max budapesti gabonakereskedő lépett szobájába. Az alku csakhamar megkezdődött, s hogy az eredmény annál biztosabb legyen, Max ur egy százast csempész sokat jelentő pillantással Lajos markába. — Lajos szintén sokat jelentő pillantással emelkedik fel székéről s ajtót nyitván, kidobja rajta a százast s aztán Max elébe állva, kigyuladt arcczal mondja:

— Azt véltem, buzát akar venni, azért álltam szóba az ural; de most látom, hogy becsületesemre is kiterjeszté az alkut, pusztuljon előlem, vagy végigverem e kutyakorbácsal.

Egyik arra menő eseléd szem- és fültanuja volt e jelenetnek, s néhány percz múlva már a nagyságos asszony is tudta, s elhalmozta Lajost dicséretekkel Jolán előtt, ki végighallgatta a magasztalást anélkül, hogy egy szót szólott volna.

»A virágnak megtiltani nem lehet,
Hogy ne nyiljék, ha jó a szép kikelet.«

A szép tehetségű s művelt ifju nem maradt hatás nélkül Jolánra. — Először csak rokonézés volt, mit irányában érzett, később azonban a vidám kedélyű lány mindjobban és jobban ábrándozóvá vált. — Ha olvasott vagy himezett, el-elesapongtak gondolatai, de azoknak tárgya mindig egy és ugyanaz vala. Szíve zajgott új, különös érzelmektől, melyek mind ugyanazon egy személy felé irányultak. — Küzdött gondolataival, küzdött érzelmeivel, mint az erővesztett sajkás a tenger hullámaival. A mama dicséretei, melyekkel az ifjut elhalmozá, csak nevelték szívében az érzelmeket, s így lassan-lassan eljött Jolánra is az a kikelet, mely nem a természetben, hanem a szívben nyit virágot, amely virágnak csak addig van beese, míg mások észre nem veszik. Jolán jól tudta ezt, rejtegette is; de hiába, attól nem tudta megőrizni, akinek nyílt, s kitől mégis legjobban féltette — Lajostól.

S Lajos?...

Borongós novemberi napon még borusabb hangulattal járt fel-alá szobájában gondolatokba merülve.

— Istenem! Istenem, sóhajtá, azért imádkoztam hozzád ide jövetélem óta, hogy ettől óvj meg, hogy tégy érzéketlenné, hideggé, mint a márvány; tégy némává, valahányszor oly szókra nyílnak ajkaim előtte, melyek érzelmeimet sejtteni engedik, s hiába...

— Veszve vagyok.

— Hahaha! mosolygott keserűen, az lenne ám jeles. — Az ispán ur bemegy a nagyságos asszonyhoz és azt mondja: Asszonyom! én szeretem a lányát, de ő nem tudja; ő szeret engem, de azt hiszi, hogy én nem tudom; lepjük meg őt: tegyen bennünket boldogokká. Három évig hűséggel szolgáltam, most jutalmazzon meg lánya kezével... Milyen regényes lenne... Elfödte arcát; pirult önmaga előtt.

— De tulajdonképpen miért szenvedek itt? Nem kell nekem szükségképpen itt maradnom... El innen, messze... Légy nyugodt szívem! Vágyaid nem teljesülhetnek... Félre a kába reményekkel!

— Megköszönöm a nagyságos asszonynak eddigi jószágát, s újévkor megyek...

Fogta kalapját s a nagyságos asszonyhoz indult; de mivel ott vendégek voltak; lement a kertbe a virágházba.

Számtalanszor megtörténik, hogy mikor legjobban akarjuk kerülni a veszedelmet: akkor esünk bele. — A virágházban is voltak vendégek, s köztük D. kapitány és Jolán. — Lajos nem vonulhatott vissza, mert már észrevették.

— Ah! servus barátom! kiáltá a kapitány, majd alig ismerem rád békés honpolgári öltönyödben, itt vagy: nem is tudtam. Van szerencsém Jolán nagysád bemutatni Barna Lajos barátomat; ezredünkben ő volt a legkitünőbb lövő és vívó ezelőtt három évvel.

— Már három év óta van szerencsém ismerni.

— No lám! Lajos, még most is ellövöd a négy krajezárost harmincz lépéstről?

— Már rég nem próbáltam.

— Gyere vissza katonáékhoz barátom; ott lehet párbajozni! Világhírű ember lesz, Lajos, gyere vissza.

— Kinyílt ám már a rózsa, szólott Jolán Lajoshoz, mit Kolozsvárról hozott! gyönyörű virágja van:

ha nem sajnálnám, megajándékozhatnám vele magamat.
— Szébb helye lesz Jolán nagysád kebelén, mint a tön, bókolt Mars fia.

Lajos távozott, azon ürügy alatt, hogy a rózsát tekinti meg s nemsokára visszatért kezében a megdícsért virággal. — Jolán néma főhajtással fejezte ki köszönetét: s ugyanakkor a kapitány udvarlasi hevében valami vadat mondott, úgy hogy Jolánt akaratlanul is szánakozó mosolygásra indította az üres beszéd, s hogy a kapitány magára ne vegye: a rózsza szirmait tépette le.

— Mint szerettem volna e rózsza lenni, ha Jolán nagysád ily szánakozó mosolylyal fosztja meg szirmaitól.

Lajossal egyet fordult az üvegház. Az általam nyújtott virágot széttépi s hozzá még mosolyog, talán szolgálatkészségemen, gondolá Arca székenpirban égett; feje zugott, s a legközelebbi alkalommal kívánczorgott a virágházból a szabad levegőre: azt hitte, elfullad. — A lovász ott ögylgett, s amint Lajos dult vonásaira tekintett, részvétellel kérdé:

— Talán beteg ispán ur?

— Én? . . . dehogya! Nyergelje meg a lovamat.

— Hiszen mindjárt esik.

— Nem tesz semmit

D. kapitány még folyton párbajozott, Jolán más tárgyra akarta vinni a társalgást és szándékának kivételében Lajosra számított, de midőn körülnézett, csak a kapitányt látta maga mellett.

— Épen most volt itt s már nincs. Hova mehetett ily hamar? elmélkedett magában; s amint a szirmaitól megfosztott rózsaszárat ujjai közt forgatá, egy gyenge túske megsérté kezét. Rögtön a rózsára gondolt.

— Istenem! csak nem vette magára, gondolá megdöbbenve.

Lajos már meszsze volt a kastélytól. Szabadjára ereszté paripáját, menjen, amerre tetszik.

Az eső sűrű cseppekben hullott, a hideg őszi szél arczába csapkodta a cseppeket; ő nem vette észre; nem érezte a hideg szél fuvallatát; emésztő tűz égett arcán, szívében; a szégyen-e vagy a megbántott szerelemé, ki tudná megmondani?

Egy óra mulva tért kissé magához, a selymes pusztán volt: egy óránnyira a kastélytól. Hideg borzongás futott végig tagjain: kezdődött a visszahatás. Megfordította paripáját.

Késő este volt már, mire a szakadó esőben hazavergődött.

— A nagyságos aszszony már kétszer kérdeztette ispán urat; szólt a lovász.

— Jól van Peti, felelé az ifju gyenge hangon, vezessen szobámba s megfogá a lovász karját.

— Mi baj? Kérdé Peti megijedve.

— Semmi, csak gyenge vagyok.

A lovász ölébe vette az ifjut s úgy vitte lakására, mint a gyermeket, s mikor ágyára tette, csak akkor vette észre, hogy nem ad életjelt magáról.

Jenőfyné kastélyában nagy beteg van.

A eselédek fel s alá futkosnak; a nagyságos aszszony könyes szemekkel térdel imázsámolyán; Jolán

szobájába zárkozva fel-felzokog: Istenem, én öltem meg őt.

Az orvos a leggondosabb ápolás mellett reményli a beteg életbenmaradását. Jenőfyné rögtön kész az ápolásra.

A nagyságos aszszony tulajdon ispánjának ágya fölött virraszt.

A beteg lázas önkívületben van; ajkai mozognak, de hangja nem hallható

Az ajtó csendesen felnyílik, s bánatos női arc kér engedelmet a belépésre. Jenőfyné kezével int, s halkan lábujjhegyen belépett — Jolán.

A beteg szempillái felnyílnak — s ujra lezáródnak. — Ide ül mellém, kis leányom, szólt halkan Jenőfyné.

Csendesen, csendesen.

— Ne tépd el, ne tépd el azt a rózsát, suttogá a beteg, oh mint fáj az nekem . . . mintha csak szívemet tépnéd

Jolán megrendül, tudta, mért mondja ezt a beteg.

— Ha tudtad volna, miként szeretlek . . . Oh de te nagyságos aszszony gyermeke én meg ágról szakadt szegény vagyok . . . Talán nem is gondoltál arra, hogy a szegénynek is érző szíve van, vagy talán öltél, ha érted szenvedni láttál . . . Oh mint fáj itt, szólt, a szívére tevének kezét.

Mint fájt, mint sajgott Jolán szíve e beszéd alatt; oh mint szerette volna neki megmondani, hogy ő is sokat, nagyon sokat szenved érte.

— Nemsokára elmegyek innét . . . Ép testtel, lélekkel jöttem ide; szemeid előtt hervadtam el . . . itt marad nyugalman, boldogságom, mindenem . . . azok helyett fájdalmat viszek magammal . . . Istenem . . . el innét, el meszsze, oda, hol meghalni, feledni lehet . . . Csak egyet kérek tőled; első és utolsó kérelmem, mit hozzád intézek: ugy-e bár megteszed? Ha már nem leszek többé, ültess e rózsát siromra, te magad, saját kezeiddel s imádkozzáll értem, amiért hogy oly sokat szenvedtem érted.

Jolán szíve elszorult e szókra; megtörve hullt térdre anyja előtt s könyes arcát annak ölébe rejté.

A beteg tovább suttog csendesen . . nem tudja, hogy akihez lázas álmában beszél, ott zokog ágya mellett, anyja ölében.

Jenőfyné könybetelt szemeit ég felé emeli, arcán szende, biztató mosoly honol; zokogó lányát oda karolja szívére s szelíden mondja:

— Ne sirj kis leányom; értek mindent, nem neheztelek rád.

S ez a bocsánat szavaira, még fájóbban, még édesebben zokog fel.

Jenőfyné, amint a zokogót magához ölelve tartja, tekintete a beteg fájdalmas vonásain pihen, lelkét egy gondolat szállja meg s csendesen suttogja:

— Istenem, csak e gondolatom érjen fel hozzád.

VI.

Deczember 24-ike van. A nap már bucsuzik a világtól.

Jenőfyné íróasztalánál ül, munkája közben gyenge kopogtatás hallik.

— Tessék!

Lajos lépett be.

— Hogyan érzi magát?

— Köszönöm, nagyságos asszonyom, egészen jól, már erőm is kezd visszatérni.

— Csak vigyázzon, hogy ismét meg ne hűljön.

— Nem nagy kár lesz értem.

— Maga rossz ember! hát ezért gyógyítottuk meg? persze ön nem gondol arra, hogy halála nagyon fájna nekünk.

— Nagysádtoknak?

— Igen, nekünk.

— Nagyságod anyai jelét adta már irántam való jószágának, hogy valóban nehéz volna meghalnom azon tudattal, hogy halálom nagyságodnak fájdalmat okoz.

Kopogtattak, véli Lajos. A község elöljárói jöttek köszöntőbe. Jenőfyné örömmel hallgatta végig őket.

— Köszönöm szíves megemlékezésüket, viszonzni is akarom; s azt hiszem, az egész községnek örömet szerzek, ha gondoskodni segítek azon szerencsétlenekről, kiket a pusztító járvány árvaságra juttatott; azért 20 fi- és 20 leány-gyermek részére árvaházat alapított, itt van az alapító oklevél.

— Áldja meg nagyságos asszonyunkat az árvák atyja!

Hála-könyvekkel szemükben s hála érzetével szívükben távoznak a köszöntők.

— Ezeknek már hozott a kis Jézus ajándékot; szólt Jenőfyné mosolyogva.

— A meddig csak nagyságod keze elér, minden-hová áldás száll.

— Színte rám pirít, ugy megdicsér.

— Ugy beszéltek, amint gondolkodom és érzek. Soh'sem hüzelegtem senkinek, most akarok legkevésbé, midőn azért jöttem nagyságodhoz, hogy eddigi jószágáért köszönetet mondjak, s távozzam köréből örökre. Ez utóbbi szavakat már csak alig rebeghette.

— Talán rosszul bántunk önnel? Bocsásson meg, ezentul jobban fogunk magunkra vigyázni.

Lajos nem juthatott szóhoz; nagyon fel volt indulva.

— Lássá ön még nagyon gyenge, beszélt tovább megfogva az ifju kezét, szüksége van pihenésre: maradjon.

— Nem tehetem, nagyon nehéz nekem ez a levegő. Azt hitte, a nagyságos asszony nem tudja miért!

— Sőt ellenkezőleg: itt kapta baját, csakis itt gyógyulhat ki, szólt Jenőfyné czélzatosan.

— Az én bajomat nem gyógyíthatja meg a borsó-szeghi orvos.

— Meggyógyítja más, csak bizalma legyen hozzá.

— Más meg egy hónap alatt elsorvaszt.

Tudjuk, kit értett a más alatt.

— Hallotta ön azt a közmondást: »Aki halni készül...« nem fejezhette be, Jolán jötte megakadályozá.

E pillanattól félt Lajos; másrészt meg örült, hogy nem kell külön elbucuznia.

— Kis leányom, az ispán ur bucsuzik: el akar tőlünk távozni, talán megbántottuk valamivel; nem tudom már marasztalni, jer, segíts.

Jolán esdő tekintetet vetett az ifjura, aztán anyja keblére borulva, zokogja:

— Anyám, kérd őt, ne nehezteljen rám. Én soha, soha sem akartam megszomorítani. Ha akaratlanul fájdalmat okoztam neki: bocsássa meg. A rózsát sem ő miatta téptem el...

Lajos lábai alatt megingott a talaj: el volt árulva... Végre megtörik szívében a gyermekes dacz és büszkeség, s érzelmei által elragadtatva, csak enynyit mondhat:

— Jolán!...

De e szóban, e hangban benn volt minden.

— Ő érte sem maradna itt, Lajos? ... Jöjjön, jer kedves fiam, ő tud csak meggyógyítani téged. S keblére ölelte őket, érezte szívök dobbanásait, s átszellemült arczán lepergő könnyűi azt bizonyíták, hogy ő mindkettőnek boldogságát érzi egymaga.

— A kis Jézus rólatok sem feledkezett meg, szólt végig-végig simogatva a boldog pár fürteit.

— Meg nagyságodról sem, köszöntött be Réthi Mihály, s vele a csonkavári plébános ur.

— Bácsi! kiáltá Lajos s bátyja karjaiba dőlt.

— A nagyságos asszony hivatott, hogy boldogságod teljes legyen; most jövünk a vasutról; de amint látom, majdnem későn jöttem.

— Köszönöm, köszönöm, kedves bácsi.

— Nagyságod elvette tőlem öcsémet, szólt a plébános ur tréfás hangon, de amelyben nagyon sok volt a meghatottság.

— Oh nem, plébános ur, csak fiammá tettem őt.

— S ha nagyságod fia, ki, mint december 14-én kelt levelében írta, ezelőtt huszonkét évvel eltűnt, újra előkerül?...

— Épen ugy fognám szeretni Lajost, mint most; különben sokkal is jobban érzem bűnös voltomat, hogy sem Istentől csudát várhatnék; mert csakis csuda által adhatná vissza, őt akiért anynyit sirtam, annyit imádkoztam.

— Sokszor a legegyszerűbb módon történik meg, amihez emberi felfogás szerint csuda kellene.

— Igaz; de hallgasson végig plébános ur egy kis történetet, s ítéljen, lehet-e reményleni?

— Két hete beteg koldust ápolának eselédeim. Állapota igen rosra fordult; halála bizonyossá vált. — Utolsó perezeiben velem óhajtott szólni: elmentem hozzá. Bocsánat-kéréssel kezdte, mert, ugymond, nagyot vétett ellenem; mondá, hogy ő azon Simon, ki huszonkét évvel ezelőtt gyermekemet Zentáról elvitte.

(Vége következik.)

TÁROZA.

A budavári főtemplom hajdani kincse.

(Folytatása és vége.)

V.

A Jézus társaságának tökéletesen igaza volt, valamint arra nézve, hogy a kincs letartóztatásával a főtemplom iránt jogsértés követtetett el, úgy arra nézve is, hogy belőle több tárgy kikölesönözött.

Elsőre nézve, azt maga is helytelennek látta a főváros tanácsa, hogy a nagybecsű kincs a szűk kápolnában nem bír illő elhelyezést. Ezt leginkább bebizonyította 1751-ki aug.

8-án, midőn Mária-Terézia királynő felséges férjével Lothringeni Károly főherceggel, ki Budát a törököktől visszafoglalta volt, a kincset megszemlélni kívánta. Ekkor a kincs nyakra före a főtemplomba szállított, és a templomnak evangelium oldalán levő sekrestyébe elhelyeztetett, ahol azokat a karmelita atya, akire őrzésük bizva volt, a felségeknek megmutatta. A megtekintés után azonban a kincsek megint a városház kápolnájába visszahelyeztettek.

A kikölesönzés tekintetében szinte alapos volt a paterok tiltakozása, mert a városház kápolnájának 1756-ban történt kánoni vizsgálat-okmányához mellékelt leltárában a következő adatok fordulnak elő: »33. Item ein detto Kölch samt Paten so auf die Neustiffter Pfarv geliehen.« és »34. Item ein dergleichen Kölch und Paten so in die allhiesige Lazareth Capellen geliehen.«

Tudvalevőleg az ujlaki plébánia-templomot és a sz. János kórházi kápolnát Buda város építette, és pedig előbbi a mult század elején, utóbbit 1735-ben. Mindkettőnek felszereléséről is kellett gondoskodnia. E tekintetben pedig úgy segített magán, hogy a legbecsesebb tárgyakat, a kelyheket, a főtemplomnak kincséből kölesön vette.

Az 1756. évi leltárnak fentidézett szavai reábirnak, hogy az ujlaki plébános urat, s a sz. János kórházi kápolna gondnokát felkeressem, hogy magamnak biztosságot szerezzek arról, megvannak-e még az oda kölesönzött kelyhek. Legnagyobb örömmre mindkettőt megtaláltam. A sz. János kórházi kápolna kelyhe a XIII. míg az ujlaki a XIV. századból való. Előbbinek eszéje tölcser alakú. Szárán mely henger alakú és gombján »JESUS-MARIA-JOHANNES« nevek olvashatók. A betük körül sötét-kék zománcz van. Utóbbi igen gazdag sodrony díszítményben, gombja áttört művü, szára hatoldalú hasáb, melyen »DIVINA-GRATIA« szavak olvashatók. A reá fordított fáradságos munka, párosítva a gyönyörű izléssel, e kelyhet az ötvös-művészetnek díszévé teszi. Ez a két darab maradt csak meg mireánk hírneműdől a főtemplomnak egykori kincséből. Megfontolva azt, hogy bizonyára a kikölesönzésre a kelyhek közül nem a legbecsesebbek valának kiszemelve, okvetlen azon meggyőződést kell nyernünk, hogy ha már e kelyhek nagy műbecsrel bírnak, mind a mellett, hogy a gyűjteményben a legcsekélyebb értékűek valának, akkor minden bizonynyal felette nagy becsűeknek kellett azoknak lenniök, melyek ezeknél becsesebbek voltak, de sajnos, többé nem léteznek.

Lássuk tehát a kincsek végzeteljes megsemmisítését.

VI.

Hetvenhárom évig feküdt a kincs a városháznak kápolnájában.

1785. év márczius 11-én II. József császár titkos jelentést kapott, melyben Krutten József helytartósági jubilált hivatalnok tudomására hozta ő Felségének, miszerint a budai városházban nagybecsű kincs titokban rejtve őriztetik, mely valódi gyöngyökből készített miseruhák, vecsernyésköpenyek, több kehely és egy igen nagy aranykeresztből áll. A feladó jelentését azzal indokolta, mert szerinte az állam java kívánja, miszerint nagy értékű kincsek holtan ne heverjenek, hanem a közjóra fordíttassanak, azért reméli, hogy ezen feljelentése ő Felségének jóváhagyásával fog találkozni. Erre ő Felsége u. azon év és hó 17-én a helytartóságnak azon utasítást adta, miszerint Buda tanácsánál a kincsek körüli bővebb tudakozások történjenek meg. A helytartótanács ezen megbízásnak, ápril 5-én kelt, a várostanácshoz intézett átirata által eleget tett, de egyszersmind ugyanazon kelet alatt gremiumából Záb-

ráczy József vegliai vál. püspököt és egri kanonokot, a kincsek körüli bővebb tudomásszerzésre kiküldötte, ki ápril 8-án a budai városház-kápolnát felkereste, a kincseket megszemlélte, azok leltárát felvette és azok történetét a tanácstól kikérte. Utóbbinak a tanács eleget tett és hozzá ápril hó 10-én kelt kérelmét is csatolta. Ezen kérelemben a tanács mentegetőzik és kiemeli, miszerint ő e kincseket soha sem tartotta titkon, hanem 1764-ben Mária Terézia fejedelemnek, József római királynak, Lipót főhercegnőnek, Mária Anna és Krisztina főherceg-asszonyoknak; 1782-ben pedig Garampi bíbornoknak és pápai követnek Budán létükkor megmutatta, sőt bármely előkelő vendégnek készséggel engedte megszemlélni, valamint némely darabját, névleg a sz. kereszt és alamizsnás sz. János ereklyéit gyakorta köztiszteletre kitévette és így titkos dolgot soha sem üzött e kincsesel. Továbbá kiemeli a kérelemben, miszerint már 1782-ben, midőn legfelsőbb rendelet szerint Buda plébániái szabályoztattak, a primás elé azon kérelemmel fordult, hogy ezen kincs, a vagyontalan főtemplom javára, melynek anélkül is tulajdonát képezi, eladassék, úgy, hogy az érte bevett összeg tőkésítve, a templomnak jövedelmi alapját képezze. Valamint a helytartótanács, úgy az udvari kancellária is a kincseknek eladását pártolták, mire ő Felsége sajátkezűleg ezt írta a betérjlesztett jegyzőkönyvre: »Ich bewillige den angerathenen Verkauf dieser Kirchen-Preziosen und deren Verwendung für die Dotirung der Ofner Pfarrkirche in der Festung. Joseph, m. p. Wien 10. Julius 1785.« Ezen legfelsőbb határozat következtében a kincset Kojanicz nevű aranyműves testvérek Pestről, megbecsülték és értékét 9045 frt 10 kra tették. Az árverés helye maga a városház tanácsterme, napja pedig u. a. évi november 15. és 16-ika volt.

Hogy magának a helytartóság az árverésről a leghitelesb tudomást szerezhesse és azt mintegy ellenőriztesse, gremiumából Ráth Ágostont küldte ki mint biztost. Ennek pontos relatiójából tudjuk, miszerint 10 miseruha, közöttük a legszebb 3002 frtért, 3 pár dalmatika, 9 gyöngyös vállkendő, 7 stóla, 1 püspök-süveg, 1 békecsokra nyújtani szokott ereklyetartó, 8 kehely, 3 rózsafüzér, és a sz. olajok szelenczéje, összesen 10,747 frt. 24 kr. adtott el. Vevők voltak a bécsi izraelita kereskedőkön kívül. Ábrahám és Mózes ó-budai zsidók.

Nem kell azon csodálkoznunk, hogy a százazekre becsült kincs ily, valóban csekély árért adatott el, mert az árverés a legroszabb időben történt, midőn a felosztott szerzetek templomainak készletei balmazonkint voltak az állami raktárakban lévén. Budán a kamara épületében vala az egyházi készletek raktára, melyből, hogy a plébánosok vásárlásaikat eszközöljék, a helytartóságnak több körlevele buzdítja őket. Értékesebb egyházi tárgyakra hazánkban ritkábban akadt vevő, azért az olyanok Bécsbe küldettek, hogy ott kultartományokból érkezett vevők előtt árvereztessenek.

A budavári főtemplom kincseiért bevett összeget a város tanácsa egy ideig magánál tartotta, sőt az árverésnek lefolytáról egyelőre jelentést nem tett. — holott Ráth Ágoston a burocratia akkori pontosságával, még az árverés napján számot adott kiküldetése felől. Ezen késedelmeskedése iránt a város tanácsa a helytartóság által kérdőre vonatott és meghagyatott neki, hogy a bevett pénz, a kamarai hitelalapról a főtemplomnak javára minden késedelem nélkül tegye le. Ezen meghagyás ellen a tanács azt kérvényezte, miszerint engedtessek meg neki, hogy az összeget 4-es kamat mellett megtarthassa, mert a város majorja körüli telken a városhoz méltó mulató kertet óhajtana alakítani, amelyhez ép ily összegre volna szüksége. Erre azon-

ban a helytartóság részéről végzés által egyszerűen arról tudósított, miszerint a már kimondott rendeletről semmiféle eltérés nem engedhető. Az egyházi kincsekért bevett összeg 1786-ban, még más eladott tárgyak árával megtoldva, 11,961 frt 31 $\frac{1}{2}$ krra emelkedett és a kamara által kiállított kötelezvény mellett 2 $\frac{1}{2}$ kamatra letétetett.

A sz. kereszt ereklyéjének nagy értékű és műbecsű tartója az elárverezett tárgyak között nem fordult elő, s nem történik róla később sem említés: gyanítom tehát, hogy az 1786-ban a főtemplomnak a jezsuiták által sok fáradsággal gyűjtött kincseivel együtt lett eladva, és ekkor került az olvasztó kemenczébe.

Némethy Lajos.

A régi Róma konyhája

A rómaiak azon időben, midőn még magok művelték a földet, midőn egy római polgárt az ekétől szólítottak el, hogy a dictatura korlátlan hatalmával ruházzák föl, igen egyszerűen és természetesen éltek. Családjukkal és a cselédséggel közösen költötték el egyszerű ételüket, melyeket saját birtokuk földművelése és marhatenyésztése szolgáltatott. Hosszu ideig kenyerek sem volt, hanem helyett egy neme a pépnek (puls); rendes élelmők: zöldség (olera), hüvelyes főzelék (legumina) volt, hus azonban kevés. Tanulságos e tekintetben Columellának egy helye (II, 22), arra vonatkozólag, hogy mit volt szabad a latin parasztnak tennie s nem tennie ünnepnapokon. A többi között ott van: Madarakat fogni, gabnát őrölni, olajat sajtolni, almát, körtét, fügét aszalni, sajtot készíteni, mustot és bort főzni, szőlőt és olajbogyót magvazni.

Egészen másképen lett minden a Karthágó s különösen a Perseus ellen folytatott hadjáratok által. A hazatért győzők nem akartak rosszabbul élni mint a legyőzöttek, kiknél ázsiai fényűzést tanulnak ismerni; nem elégedtek meg többé az egyszerű étellel, hanem kedvelték a dőzsölést az asztalnál, szerettek finom borokat inni, melyeket többféle fajban szolgáltak föl, holott hajdan csak ritkán éltek vele, a nőknek pedig gészen el volt tiltva; Fabius Pictor beszéli, hogy egy római matronát övéi éhhalálra ítélték, amiért a szekrényt fölnyitotta, melyben a borpince kulcsai voltak elrejtve. Egy gazdag római halainak őrzésére s tenyésztésére évenként öt millió sestertiust (450.000 forintot) költött: Vedius Pollio pettyes angolnait emberhussal táplálta: ha valamelyik rabszolgája megharagította, elevenen a halas-tóba dobatta. A szigorú öreg Catónak igaza volt, midőn mondá: azon várost, hol egy hal többé kerül mint egy ökör, nehéz az elpusztulástól megmenteni.

Még rosszabbá lettek a viszonyok a köztársaság vége felé és a császárság idejében. Földet s tengereket kizsákmányoltak, hogy az étvágyat kielégítsék, írja Suetonius. Octavius, Nomentanus, Apicius a legraffinrozottabb dőzsölők voltak. Az utóbbi a konyhaművészetet valóságos tudományá emelte, s irigylésre méltó szerencsének tartották oly szakácsesal birni, ki az Apicius szakácsakadémiáján végezte tanulmányait. Az élvezetek által tulízgatva, igen gyakran arra törekedtek, hogy az ételek inkább drágák, mint jóízűek legyenek. Kleopatra, egy fogadás folytán, hogy ki fog drágább lakomát adni, egy pohár eczetet tett Antonius elé, melyben egy roppant értékű gyöngy volt felolvasztva. Helio-gabalus gyöngyöket s drágaköveket kevert az ételek közé. Commodus a természetellenességben annyira ment, hogy undorító anyagokat kevertetett a legdrágább ételek közé s maga is evett belőlök. Az inyenecség annyira vetemedett, hogy a szegény állapotokat hallatlan kizsákságnak vetették alá, mert elbizakodott vakságukban azt képzelték, hogy az által husuk finomabb ízű lesz.

A vendégek mulattatására olykor az ebédlőbe friss vízi patakokat vezettek be, melyekben halak uszkáltak; a vendégek maguk fogták ki a halakat, átlátszó edényekbe tették s úgy nézték, hogy különösen az elhaló rózsahalak változó színjátékán mulassanak, csak azután vitték a konyhába a halakat, hogy elkészítsék. A halakkal oly fényűzést vittek, hogy Cicero egyhelyen a piscinarius-okról, a halbolondokról beszél.

Egész éjeken át ettek és ittak, s étvágyukat és szomjukat mesterséges eszközökkel ingerelték, vagy a túltömött gyomrot könnyű hányatával kiürítették, hogy a dőzsölést elülről kezdhesék. Vitellius császár nagyevő volt, ki napjában háromszor négyszer ebédelt: egyetlen lakománál egyszer 7000 madár és 2000 ritka hal került az asztalra. Rövid uralkodása alatt állítólag kilencszázmillió sestertiust lakomázott el, mi mai pénzünk szerint — nyolcvanegy millió forintnak felel meg. Asztalának egyik remek darabja volt az ugynevezett Minerva-paizs, egy drága tál, megrakva éppen oly drága ételekkel, melyek, valamint a tál, roppant összegeket nyeltek el.

(Folytatása következik.)

RÖVID HIREK.

* **Az országos képtár.** Trefort miniszternek a közmunkatanács alelnökéhez legközelebb intézett átiratával — írja a Nemzet — ismét közelebb jutottunk egy lépéssel azon rég érzett szükség pótlásához, hogy a muzeum és akadémiai épületekben elhelyezett képtáraink s az azokkal rokon antik főszöntvények, rézmetszet-gyűjtemények stb. műbecsűknek, értéköknek megfelelő elhelyezéshez jussanak. A miniszter már három év előtt kikérte a közmunkatanács alelnökének véleményét arra nézve, hogy mely telek jöhetnének szóba az országos képtárépület (»műcsarnok«) építését illetőleg. — Ez válaszában három telekre irányozta a miniszter figyelmét, ki fennebb jelzett átiratában az Alkotmány-, Honvéd-, Bátor- és Nádor-utczák által határolt négyszög terület mellett foglal állást, felkérve a közmunkatanács alelnökét, hogy a telket a »műcsarnok« számára tartsa fenn. Ezen telek az építendő országházzal éppen szemben fekszik. Az épület disze az országközi palotával együtt bizonyára jelentékenyen fogja emelni a felső Dunasor környékét, és viszont a környék situációjánál fogva teljesen ki fog domborulhatni az épület monumentalis jellege is.

* **A lipótvárosi bazilika teljes kiépítésére,** melylyel az ezredéves ünnepre óhajtanának elkészülni, Ybl Miklós számítása szerint 1,600,000 frt beszerzéséről kell gondoskodni, ha a főváros ezt a czélt elérni akarja. Miután az ő Felsége által 1875-ben engedélyezett 400,000 forintnyi segély utolsó részlete az idén már ki lesz merítve, most azon tervvel foglalkoznak, hogy a még szükséges összeget a vörös kereszt sorsolási kölcsöne mintájára létesítendő sorsolási kölcsönrel szerezzék be. Budapest főváros gazdag kath. polgárai, reméljük, el fognak mindent követni, hogy a kiépítés az eddiginél gyorsabb módon lehetővé tétessék.

* **Timoleon és Anti-Timoleon.** Timoleon otromba támadásaira, melyeket »A legujabb politikai divat« című röpiratban a főpapság és az arisztokracia ellen intézett, válasz jelent meg: »A legujabb politikai botrány« czim alatt Anti-Timoleon aláírással. A válaszröpirat pontról pontra fényes elmeállással és maró gúnnyal mutatja ki Timoleon vádjainak alaptalanságát s teszi nevetségessé tudatlanságát.

* **A jászvári prem. r. növendék-papság** »Remény« önképző egylete f. hó 6-ikán Aquinói sz. Tamás-ünnepélyt tart, gazdag s változatos műsorozattal.

* **Bonnaz Sándor** püspök ur ő excaja egy Dettán építendő iskola költségeire 500 forintot adományozott.

* **A kalocsai jézustársasági atyák** vezetése alatt álló stephaneumi növendékek farsangvasárnapján és keddjén sikerült szini- és zenéelőadásokat tartottak. Az előbbi nap estjén »Szent Imre hercege és a bessenyők« című 3 felvonásos korrajzot adták, utóbbi napon pedig »Félreértések« cz. 2 felvonásos vígjátékot. Mindkét estén a zsufolóság megtölt teremben a közönség jól mulatott s az élvezetet szerző derék ifjakat bő tapsjuttalomban részesíté.

— **Meghívás.** A Szent-István-Társulat folyó 1884. évi márczius 20-án délelőtti 9¹/₂ órakor Budapesten, a központi papnövelde dísztermében tartandja XXXI. rendes közgyűlését (9 órakor szentmise az egyetemi templomban s utána közvetlenül a gyűlés megnyitása), melyre a társulat t. cz. tagjai tisztelettel meghívotnak. **Ágoston Antal**, titkár.

* **Bonheur Ágost** jeles állatfílesztő, a híres Bonheur Róza testvére, meghalt hatvan éves korában. * **Singer Terézia**, a nálunk is ismert operanékesnő, Turinban kikeresztelkedett; a szertartást Alimonda bíbornok végezte. * **New-Yorkban** e napokban életének 81-dik évében halt meg Flitsch Benjamin, ki 1,300,000 dollárt hagyott jótékony célokra. * **Hasszun Antal bíbornok** rövid súlyos betegség után f. hó 1-én Rómában, 75 éves korában jobb létre szenderült. Bíbornokká XIII. Leo pápa ő szentsége nevezte ki az 1880. decz. 13-iki consistoriumban.

— **Érdemelt elismerés.** A hasonszenvi gyógyszerek Moll A. cs. kir. udvari szállítótól Bécsben, valamint a mai számunkban hirdetett házi gyógytárak jogosan örvendenek a hasonszenv barátainál általános elismerésnek.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

Üvegpalczkok s porcellánedények tisztítása.

Háztartásokban gyakran előfordul, hogy palczkok stb. vagy az azonnali kiöblítés elmulasztása miatt, vagy a bennök tartott folyadékok által annyira bekéregződnék, hogy »megvakulnak« s azokat vizöblögetéssel, még ha serétet, homokot, kavicsot s több effélét is alkalmazunk, teljesen tisztára mosni nem lehet. Az ily edényeket azonban igen gyorsan megtisztíthatjuk, ha sósavat egyenlő mennyiségű vagy akár több vízzel felelerez-tünk, — aszerint amint a bekéregződés nagyobb vagy csekélyebb, könnyebben vagy erősebben van az edényhez tapadva — s ezen folyadékokat az edénybe öntjük, azután időközben többször erősen megrázva, körülbelül tíz percig az edényben hagyjuk. A felelerez-tett sósavat több edényhez használhatjuk; az edényeket azonban rögtön s többször jól ki kell öblíteni tiszta vízzel. (A »Diamant« után.)

*

Tisztítószer fénytárgyak számára.

A legjobb fémtisztítószer a stearinolaj bajor mézszel vegyítve. A bajor mézből, melyet zárt edényben tartunk, annyit amennyi épen szükséges, egy lapos edénybe öntünk, azután egy stearinolajjal megnedvesített posztódarabot belemártunk s ezzel suroljuk tisztára a késeket, réz- és pléh konyhaedényeket stb.

IRODALOM.

— A „Havi Közlöny“ februári füzeté a következő tartalommal jelent meg: A szent olajok az egyházi liturgiában. (Folytatás). — »Szeressétek ellenségeiteket«. — Az Oltáriszentség

tömjénezéséről. — A keresztelésnél használatos szentelt só. — Kettős stóla. — Rövid hitelemzés a poenitencziatartás szentségéről. — Az egyszerű fogadalom mint tiltó házassági akadály. — Hitelemzői előadások az esküőről. (Folytatás.) — A szertartások congregatiójának határozataiból. — Miniszteri rendeletek. — A magy. kir. Curia döntvényeiből. — Személyzeti hírek az egyházmegyékből. — Tárca: A rajongók. Történeti regény. (Folytatás.)

— J. Jankovich Gyula megrendelési felhívást bocsátott ki ily című műre: „**A spiritizmus eredete, történeti fejlődése és elterjedése**“ Dr. Schneider V. »Az újabb babonahite című nagyobb munkája nyomán. — A 8–10 ivre terjedő mű márczius hóban fog megjelenni. Megrendelési ára 1 frt 40 kr; bolti ára 1 frt 80 kr. Lesz. Megrendeléseket elfogad Grimm Gusztáv könyvkereskedése, Budapest, Hatvani-utca 2. sz.

— Bougaud Emil orleansi püspöki helynöknek »**A kereszténység és korunk**« című művéből, melyet Dobos Lajos és Szentannai (Spett) Gyula 1. sz. nagyváradi-egyházmegyei áldozárok fordítottak magyarra, most jelent meg a II. kötet már második kiadásban. E műről két év előtt első megjelenése alkalmával szólottunk, most tehát főleg az azt bővebben ismeretnünk és ajánlanunk. Legjobb ajánlása e remek munkának az, hogy ily rövid idő alatt nálunk Magyarországon, hol az emberek legtöbbször csak politikai olvasmányokat szeretnek, egy komoly vallásos munkából második kiadást kellett rendezni. A díszes kiállítású 1–616 lapra terjedő kötetnek ára 2 frt. Megrendelhető Nagyváradon a fordítóknál.

— A csanádi növendék papság magyar egyházirodalmi iskolája, eltérőleg az eddigi gyakorlattól, minél fogva csak fordított műveket adott, az idén eredeti dolgozataiból összeállítandó munkára nyit előzetést. Az általa kiadandó mű címe: »**Munkálatok**« leendő részint prózai, részint költői dolgozatokat fog tartalmazni. — Tartalma ezen kiadványnak elég változatos, amennyiben a költészetet kívül a theologia, bölselet, történet-és beszélyírás egyaránt vannak képviselve. A mű 14–15 ivre fog terjedni, s kifogástalan kiállításban ápril vége felé hagyja el a sajtót. Ára egy példánynak fűzve 1 frt 30 kr.; növendékpapoknak 1 frt. Gyűjtők 8 példány után ingyen-példányt kapnak.

— A Jagicza Lajos ravazdi lelkész gondos szerkesztése alatt megjelenő »**Isten igéje szent beszédekben**« című egyházszerényi folyóirat 3. füzeté kikerült a sajtó alól s öt böjti szent beszédet hoz böjt II–VI. vasárnapjaira.

MINDENFÉLE.

* Egy cselédforma férfi jelenik meg a póstán s kérdi a hivatalnoktól:

— Mennyibe kerül, kérem, húsz forintot küldeni póstán N...-be?

— Tizenhét krajczárba.

— Itt van, ez ugyan nem drága.

Emberünk aztán erre távozni akart.

— Nos, hát a husz forint?

— Oh, ha a husz forintot is meg kell fizetni, akkor inkább nem küldök semmit.

* * *

A Hippokratés platánja. Virchow a berlini orvos-társulat egyik utóbbi előadásán érdekes adatot említett föl a gyógytudomány történetéből. Egy osztrák expedíció az aegaei tenger Kos szigetén járva, látott és le is fényképezett egy ősi vénségű platánfát, melynek árnyában, a monda szerint, egykor Hippokratés osztogatott orvosi tanácsokat. Minthogy Hippokratés

Folytatása a mellékleten:

Krisztus születése előtt 460-tól 377-ig élt, így a vén platánnak most körülbelül 2400 évesnek kell lennie. A mesés hajdankor ez élő tanuja még ma is áll Kos városának főterén, óriási ágaival beárnyazva csaknem az egész piacot, melyet a miatt platántérnek neveznek. A rengeteg nagy fa rég összeroskadt volna az idők és ágainak súlya alatt, ha kegyeletes kezek minden felől márványoszlopokkal nem támogatták volna. Ép e miatt tűnt fel az említett expedíciónak, mely aztán Hippokratés plantánját többszörösen lefényképezte. A berlini orvosi társulatban természetesen nagy érdeklődéssel nézték a képeket, melyeket Virchow bemutatott. Hippokratés szokását: szabad ég alatt szolgálni orvosi tanácssal, különben még ma, harmadfél ezer év múlva is követi sok doktor — legalább a fürdőorvosok.

Társulati Értesítő.

KIMUTATÁS

a Sz.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről.

	frt.	kr.
Szongott Kristóf szamosújvári gym. tanár.....	2	45
Börzsönyi Antal veszprémi káplány.....	106	60
Munkay János esp., garamujfalvi plébános.....	59	85
Ocsvay Agoston ógyallai plébános.....	12	—
Várady Ferencz németsági pléb.....	12	2
Ulfert Alfons viski pléb.....	6	30
Hamari János erdőkövesdi plébános.....	18	90
Binder András szatmári papnöveldei lelkiigazgató.....	71	25
Szikora Kálmán mátészalkai pléb.....	9	35
Schlosserik József alesperes losonczi pléb.....	182	41
Billmann Márton lugosi főgym. igazgató.....	44	10
Spuller József brassói főtanító.....	15	—
Simkó Mihály hódmezővásárhelyi tanító.....	32	12
Konkoly Ambrus tapolczai plébános.....	28	35
Gromer Elek rozsnyói nagyprépost hagyomány.....	25	—
Buzás Mihály esperes, eskimártoni plébános.....	34	65
Ikrényi Mihály gerencséri plébános.....	50	—
Beszterczey Ferencz esperes barancsi pléb.....	6	30
Koncz Menyhért jászberényi lelkész.....	63	—
Prevarek György esperes szendi pléb.....	33	—
Tokody Odön újpécsi plébános.....	189	27
Feld Antal polgárdi r. kath. lelkész.....	43	83
Ij. Bencke István bonyhádi pléb.....	44	10

Adakozások

a Szent-László-Társulat részére.

	frt.	kr.
Néhai Brassay József esztádi pléb. hagyom.....	10	—
Zsemlics István alsó-szölnöki pléb.....	6	48
Vizi István szakácsii pléb. gyűjtése: A següsi ker. papság 8 frt 60 kr., a csákányi pléb. és hívei 2 frt 40 kr.....	11	—
A beszterczebányai egyházmegye.....	26	24
A veszprémi egyházmegye.....	226	33
A kalocsai főegyházmegye.....	13	10
A nyitrai egyházmegye.....	70	—
A székesi egyházmegye.....	112	93
Úrge László n.-bajesi pléb.....	4	32
A n.-váradai egyházmegye.....	151	10
Rudnyánszky Ferencz, Budapest.....	—	72
Nátafalussy István, Hamfalva (a »M. A.« utján).....	—	72
Blaskó Anna.....	—	72
A »M. Állam utján.....	5	—
Matejko Vilmos 1884-re.....	1	—
Szabó Béla.....	1	85
A »Magyar Állam« utján.....	6	—
Kalocsai főegyházmegye.....	475	—
Navratill Ede, katymári pléb. alapítványa.....	25	—

HIRDETÉSEK.

Legolcsóbb irodalmi vállalat!!

Havonként 3 füzet jelenik meg legnagyobb 8-rétű alakban.

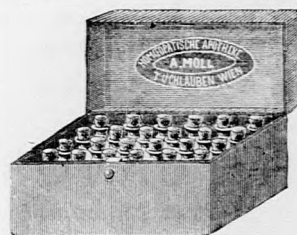
Minden könyvkereskedésben kapható.

Előfizetési ára 10 füzetre, postán küldve, 2 frt.

Kiadóhivatal Ferencz József-tér 8. szám.

(2-10.)

Hasonszenvi házi gyógyszer-tár

24 hasonszenvi gyógyszerrel
ára 8 frt.

Utastítás ehhez a hasonszenvi házi orvos, dr. J. Patzaktól,

ára kötve 60 kr.

Szállítás postautánvét mellett

MOLL A.

gyógyszerész és cs. k. udv. szállító. Bécs. I. Tuchlauben Nro 9.

Kimerítő képes árjegyzék hasonszenvi gyógyszerekről, házi gyógtárakról s az idevágó irodalom, kívánatra ingyen és bérmentve áll rendelkezésre.

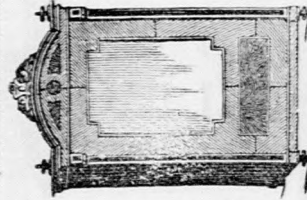
(2-5)

BELFÖLDI ASZTALOS KÁRPITOS BUTOR-KÉSZÍTMÉNYEK.

A legújabb válogatás mindenemű kész asztalos kárpitos és esztendőlyos butorokból **olcsóbb árak mellett mint bárhol is.** Minkán mi mindent magunk készítettünk, s a nyers anyagunk készpénz mellett több száztól arizengedésben részestülünk, amúgy fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy t. ez. megbízóinknak olcsóbb árak mellett szolgálhatunk szilárd jó munkával, s így ezen javaknak az értékesítés t. ez. megbízóink javára szolgál mire ezennel tisztelőtel butorkonkunk becses figyel-mőket felhívni.

200 szobára való butorzat folyton készle-telben tartatik a legúj-szerűbből a legfinomabbakig, a szilárd jó munkáérti jóáadás mellett. — Ruhaszekrények, ágycak, mosdószekrények, éj-vagy dísfából. Képes árjegyzékek fúgyon és bármintve küldetnek meg. Viléki mag-rendelések 10% -i előleg mellett pontosan teljesíttetnek. Csomagolás 4 száztól.

Első belföldi kárpitos és asztalos butor-gyár.
Budapest III., rostelyutca, Károlylakánnya II. sz. b. a liposia és megye.
(13—20)

Egyedül csak a legjobbnak elismert
(13—20) **VARRÓGÉPEKET**
szekrésekben, valamint hely varrógépeket is, gépeket nál házi iparra, gazdaság varrógépeket.

OTTO HERMANN (Omn C. O. utóda)
Budapest, V. József-ter 5. szám.
és k. údv. szállítók képviselője.

Egyúttal ajánlja
javítási műhelyét,
HÁZI TÁVIRÓK
és villámharító felszerelési intézetét is.
WHEELER & WILSON MFG. Co. NEW-YORKBAN.

Luigi Zuculin, Triest.
Álaptatott 1866-ban.

Ajánl és küld legfinomabb fajú kávé, délgyümölcsöket és gyarmatárakat vinn-és bérmentesen Ausztria-Magyarorszáig minden vidékére.

Ceylon gyöngy-kávé külője	1 ft. 88 kr.	Arany Jáva	1 > 60 >
legfinomabb >	1 > 85 >	Válogatott messimi narancs	
Santos igen finom >	1 > 40 >	kosarunkint	1 > 90 >
Mokka válogatott >	1 > 92 >	Válogatott ezíttrom kosaru-	
Jáva Malang >	1 > 44 >	kint	1 > 80 >

és más események s gyarmatárak.
Árjegyzékeket kívánatra bérmentesen küld azonnal. (2—6)

Miseruhák és egyházi szerek
gyára.
Római katolikus rítusban.

Miseruhák, dalmatikák, pluviálék, albák, rochetek zászlók, lobogók, Monstranzok, kelyhek, ciboriumok, füstölők, lámpák, gyertyatartók, chinapróba-ezüstből,

Pontificale-eszközök
a leggazdagabb szerelésig.

ZAMBACH és GAVORA
Budapesten, vacsi-utca 17. szám.

Ő Eminentiaja a bibornok Magyarország Herceg Primásának szállítója.
Megrendelések a legrovidebb idő alatt pontosan eszközöltetnek.
Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek. 50—52

KRISZTA és LEITNER
a budapesti oltáregylet egyedüli szállítója
Budapest IV. Lipót-utca B. sz.

Arany- és ezüst-hímzések
minden faj szerint művészileg készülnék.
Tűzaranyszász vagy ezüstözés gyárláron
saját gyárunkban
legrovidebb idő alatt készülnék.

Megrendeléseket szé-gényebb egyházköz-ségeknek részletfize-tés mellett is esz-közölünk.

3—12 Ajánlják bőven felszerelt rakdaruakat mindennemű
MISERUHÁK,
REVERENDÁK
CIMÁDÁK,
egyházi és egyleti lobogók.
egyházi szövet, damaszt, paszománt, rőt, bojt brüsseli és czerna egyházi csipkékben,
EGYHÁZI SZEREK
kelyhek, szentségtartók keresték,
templom-készítők
47 Megrendeléseket szegényebb egyházközségeknél részletfizetés mellett is eszközölünk